

## FASULYE YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ülkemizde en fazla üretimi yapılan sebze türlerinden birisi olan fasulyenin hem sahil, hem de iç bölgelerimizde yetiştiriciliği yapılmaktadır. Üretim genellikle açık tarla şartlarında sırik ve bodur tiplerle yapılmaktadır. Fasulye proteince zengin ve lezzetli bir sebzedir. Hem taze hem de kuru olarak değerlendirildiği gibi konserve edilerek, dondurularak, güneşte ve yapay yollarla yeşil olarak kurutulularak da tüketilmektedir

### Toprak ve İklim İstekleri

Fasulyeler toprak istekleri bakımından seçici değildir. Ancak organik madde yönünden zengin, yumuşak, iyi havalandan, ve su tutma kapasitesi iyi olan topraklarda daha başarılı sonuç verir. Fazla asit karakterli topraklardan hoşlanmaz. Toprak reaksiyonunun pH 5.5-6.7 olduğu yerlerde en iyi ürün alınmaktadır Fasulye ılık iklim sebzesidir. Sıcaklık sıfırın altında 2-3 Cye düştüğünde büyük zarar görür. Sıcaklığın optimum 15.5-21 C olduğu yerlerde rahat bir gelişme göstermektedir. 15.5 C altındaki sıcaklıklarda gelişme gerilemektedir.Çiçeklenme devresinde ise sıcaklığın 18-20 C olması gerekmektedir. Serin hava çiçeklenme için uygun değildir. Fasulyenin meyve bağlama döneminde ise 18-25 C arasındaki sıcaklıklar iyi meyve tutumunu ve gelişmesini sağlar.Çiçeklenme ve meyve bağlama döneminde yüksek sıcaklık büyük zararlara yol açar

### Yetiştirme Şekilleri

Fasulye tohumları iki şekilde ekilir. a) Sıra (çizgi) usulü b) Ocak usulü Sıra usulü yetiştirmede toprak belli büyüklükte genellikle dikdörtgen şeklinde parsellere veya tavalara ayrılır. Bu tavalarda üzerinde belli aralıklarla birçok sıra veya çizgiler meydana getirilir. Bu sıralar üzerine de ekim yapılır. Bodur çeşitlerde sıra araları 40-50 cm, sıra üzeri 15-20 cm.dir. Sırik çeşitlerde ise sıraarası 50-60 cm, sıra üzeri 20-30 cm bırakılarak çizgiye ekim yapılmaktadır. Ocak usulü ekimde ise tavalarda üzerine açılan 2-3 cm. derinlikteki ocakların içine harç konup tohum atılır.

### Ekim Zamanı

Açıkta taze fasulye yetiştiriciliğinde Mart sonu ve Nisan aylarında ekime başlanır (bölge ekolojik şartları dikkate alınır). Fakat iklim şartlarına göre Mayıs ayının son haftasına kadar kademeli olarak ekim yapılabilir. Örtü altı taze fasulye yetiştiriciliğinde ilkbahar döneminde 1 Mart, Sonbahar döneminde 15 Temmuz-1 Ağustos tarihlerinde tohum ekimi yapılır. Geniş alanlarda bodur taze fasulye yetiştiriciliği yapılan yerlerde sıra usulü mibzerle ekim yapılır. Sıra arası 50-65 cm, sıra üzeri 10-25 cm ve 2-3 cm derinliğe tohum bırakılır. Dekara 5-7 kg tohum ekilir. Sırik taze fasulye yetiştiriciliğinde karışık ekimin yanında (Mısır ile) sırik kullanılarak (söğüt, fındık dalları) yetiştiricilik yapılmaktadır. Sırik taze fasulye yetiştiriciliğinde ocağa 5-7 adet tohum gelecek şekilde ekim yapılır ve ocaklar arası 1m mesafe bırakılır.

### Gübreleme

Sırik fasulyeler bodur fasulyelere nazaran topraktan daha fazla besin elementi kaldırır ve toprağın gücünü azaltır. Fasulyeler için tavsiye edilecek tabii ve ticari gübre miktarları her şeyden evvel topraktaki besin maddeleri miktarları ile ilgilidir. Toprak tahlili neticelerine göre ihtiyaç duyulan gübrelerin verilmesi en doğru yoldur. En uygun toprak olarak kabul edilen kumlu-tınlı topraklara birkaç senede bir dekara 2-3 ton olmak üzere yanmış çiftlik gübresi verilir. Dekara 2-5 kg saf azot (N), 4-6 kg fosfor (P2O5) ve 3-5 kg potasyum (K2O) verilmelidir. Çimlenmekte olan tohumlara herhangi bir ticari gübrenin zararının dokunmaması için gübrelerin tohumların ekildiği yerin en az 5cm kadar uzağında ve 7.5 cm derinlikte verilmesi uygundur.

### Çapalama

Fasulye tamamen toprak yüzeyine çıkıp 4-5 çift yapraklı olunca ilk çapa yapılır. Bitkilerin dallanma devresinde, çiçek açmadan önce birinci çapadan 2-3 hafta sonra II. çapa yapılır. Çiçeklenme döneminde çapalama işleminden kaçınılmalıdır.

## **Sulama**

Vegetasyon devresinde Taze fasulye bitkisinin su ihtiyacı en az 300-450 mm dir. Bitkiler generatif devrede tam çiçekte iken sulanmamalıdır. Sulama zamanları fidelerde üç yaprakçıklı asıl yaprağın görünmesi sırasında, çiçeklenmeden evvel, meyve tutumundan 10 gün sonra ve hasattan 1 ay önceki devrelerde olmak üzere sulama yapılmalıdır. Sık ve hafif sulama yapılmalıdır. Çünkü taze fasulye sık aralıklarla sulamayı sever, bol sudan hoşlanmaz.

## **Hastalık ve Zararlılar ile Mücadele**

Taze fasulye bitkisi hastalık ve zararlılara karşı çok hassas bir bitkidir. Tohum çıkışından sonra danaburnuna karşı ilaçlı kepek atılmalıdır. Fasulyede görülen belli başlı hastalıklar Antraknoz, Pas hastalığı, Fasulye Mozaik Virüsü, Kök çürüklüğüdür. Bu hastalıklara karşı ilaçlı tohum kullanılmalı ve uygun bir fungusit ile ilaçlama yapılmalıdır. Fasulyede görülen en önemli zararlılar, fasulye böceği (Bruchus), yaprak bitleri ve kırmızı örümceklerdir. Bunlara karşıda uygun bir insektisit ile mücadele yapılmalıdır.

## **Hasat**

Taze fasulyede hasadın en ideal zamanı; baklaların hakiki çeşit karakterini gösterdiği iriliğin 1/3'nü aldığı devredir. Hasatta gecikme olursa hasat edilen fasulyelerin selülozlaşması neticesinde sertleşmeleri, içindeki danelerin yeme zevkini bozacak tarzda irileşmesi ve bilhassa kılçıklılığın artmasına neden olmaktadır.